

DOSSIER No.: OD 1306-B

NAAM: ANTI-COMMUNISME OP "LINKS" PROTESTANTS-CHRISTELIJKE GRONDSLAG

Uit			In	Uit			In	Uit			In
Datum	Aan	Paraaf	Datum	Datum	Aan	Paraaf	Datum	Datum	Aan	Paraaf	Datum
11/5 '50	BIII	/	15/5								
10/8	4	/	13/6								
4/8 '52	D		8/5								
11/1 '54	KA	12 JAN. 1954									

MINUTENBLAD

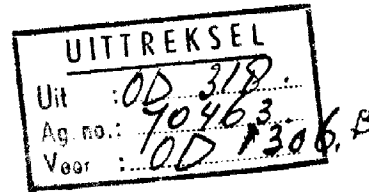
DOSSIER No. OD 1306-B

NAAM: ANTI-COMMUNISME OP "LINKS" PROTESTANTS-CHRIST-
LIJKE GRONDSLAG.

1. Aangelegd op verzoek van BIIIa.
AGD 4b. 10-5-50. *RM*
2. Gecontroleerd i.v.m. overzicht a-c. organisaties enz.
Overgedragen aan BIV *11-5-50.*
3. Inzichten i.v.m. PR PTI 1063 - *Drs III 10-5-53*

Onderwerp:

26 September 1949.

Conferentie "Kerk en Vrede".G R H E I M.

VERSLAG van de landelijke conferentie van de Christelijke Geloofsgemeenschap "Kerk en Vrede", gehouden op 24 en 25 September 1949 in het Indisch Instituut, Mauritskade 64 te Amsterdam.

De gehoorzaal, waarin de vergaderingen werden gehouden, had een capaciteit van 650 zitplaatsen. In de zaal waren geen leuzen e.d. aangebracht; twee grote palmen en twee vazen met herfstbloemen waren als enige versieringen op het podium geplaatst.

De conferentie stond onder leiding van Ds Johannes Jacobus BUSKES, Nederlands Hervormd predikant te Amsterdam en lid van het hoofdbestuur van "Kerk en Vrede", geboren te Utrecht, 16 September 1899.

Op Zaterdag 24 September 1949, van 14 tot 15 uur had de aankomst en inschrijving der conferentie-deelnemers plaats en werd dit uur verder benut voor onderling contact.

Bij de opening der conferentie te 15 uur door Ds BUSKES waren ongeveer 275 personen aanwezig, die verder ook de gehele conferentie bijwoonden. Het aantal aanwezigen werd gevormd door ongeveer evenveel mannen als vrouwen. Personen beheden de 20-jarige leeftijd of gekleed in militaire uniform waren niet aanwezig.

Nadat de voorzitter een geestelijk lied had doen zingen en was voorgegaan in gebed, sprak hij een openingswoord. Hij heette de aanwezigen welkom en sprak de verwachting uit, dat deze landelijke conferentie zou bijdragen tot bezieling van de leden en tot versteviging van het werk van "Kerk en Vrede". Enkele sprekers zullen op deze conferentie het woord voeren en met ons behandelen de vraagstukken, die bij ons leven en die wij als christenen tot een oplossing moeten trachten te brengen.

Als eerste spreker kondigt hij aan de heer J.C. ROSSAINT uit Dusseldorp, die spreken zal over het onderwerp: Onze strijd tegen het nationaal-socialisme en Duitsland nu. Spreker gaf een overzicht van de strijd die door de christelijke kerk vóór en tijdens de tweede wereldoorlog in Duitsland is gevoerd tegen het nationaal-socialisme. Deze heidense richting heeft gepoogd, de eeuwenoude kerk van Christus ten onder te brengen. Dit is door Gods almacht niet gelukt en gelovige mensen zijn een der middelen geweest, waardoor het werk van de kerk steeds voortgang heeft gevonden. Deze strijd is in hoofdzaak niet gevoerd met wapenen, die door oorlogszuchtige mensen waren gemaakt, doch met geestelijke wapenen: gebed en prediking. Door de kracht van het geloof

zijn wonderen verricht. Deze tijd, waarin we gezien hebben, dat met eenheid en vooral met eenheid in het geloof geweldige resultaten zijn te bereiken, meet ons voor ogen staan in deze tijd, waarin niet gevraagd wordt naar de weg, die God aanwijst, doch waarin het ene land zich al sterker bewapent dan het andere om toch maar zijn macht te kunnen handhaven. Het nationaal-socialisme is nog niet dood en in het Duitsland van tegenwoordig zijn er nog mensen, die deze ideologie beschouwen als het ware geloof, waarin zij hun heil zoeken. Laat de kerk en laten de christenen deze mensen de weg wijzen naar de waarheid van het Evangelie, dat alleen door Jezus Christus verlossing kan komen en niet door wapengeweld of door menselijke wijsheid en vernuft. En laten wijzelf voorbeelden en wegwijzers zijn voor hen, die dwalen.

Vervolgens sprak Ds W. VAN GELDER uit Eindhoven over het onderwerp: Rondom de Militaire Dienstplicht. Spreker zeide, dat dit een onderwerp is waarmee velen zich tegenwoordig bezighouden. Meer dan vóór de tweede wereldoorlog zijn in alle kringen mensen, zowel jonge als oudere, die zich op het vraagstuk van de militaire dienst bezinnen. Vooral bij de jongeren is dit een gevolg van de vele ellende, die als gevolg van de oorlog is doerstaan. In de wereld van vandaag, die geregeerd wordt door knappe politici en door generaals, wordt verkendigd, dat met oorlog de vrede te bewerkstelligen is. De Bijbel leert echter, dat alleen de ontfermende en verzoenende liefde Gods de enige redding en genezing is van de zondige en zieke mensenwereld. Deze liefde moet de mensheid dringen tot onderlinge liefde en verantwoordelijkheid jegens de naaste en eerbied voor diens leven. De oorlog is met deze beginselen in strijd en moet daarom uit christelijk oogpunt veroordeeld worden. Alleen de wil tot verdraagzaamheid en gerechtigheid moet de drijfkraft zijn tot vernieuwing der nationale en internationale samenleving. Een op deze beginselen steunende gemeenschaps-politiek, in haar anti-militaristische strekking, is een onmisbare voorwaarde voor een duurzame vrede. Op deze gronden zijn wij als christenen anti-militarist. Het eert onze democratie, dat er een Dienstweigeringswet bestaat. Aan de andere kant is voor onze democratie het een schande, dat tegenwoordig zo vreemd gedacht wordt over de principiële dienstweigerers. Men kan zich dus in Nederland op de wet beroepen als men principiële bezwaren heeft tegen de militaire dienst. Men vraagt, hoe moeten wij staan tegenover het onderduiken door militairen. Van onderduiken heeft "Kerk en Vrede" nooit iets willen weten. Dat deden we wel in de bezettingstijd onder een totalitair systeem in welks ondergang we geloofden. Dat doen we nu niet, nu we leven in een democratie, die wel niet volmaakt is, maar waarin wij, misschien met heel veel moeite, toch aan ons recht kunnen komen. Daarom moeten we volkomen loyaal tegenover de Overheid zijn. Men ga niet in militaire dienst met de gedachte: als men mij beveelt te schieten, dan doe ik het toch niet. In de eerste plaats is dit een dwaas voornemen, want wie in doodsgevaar is, schiet wel. Verder is het oneerlijk en unfair. Laten we niet te gauw zeggen: dit offer (b.v. gevangenisstraf) is ons te

groot. Wat moeten soldaten in de oorlog allemaal niet offeren. Als christen-anti-militairist mogen wij een offer brengen in dienst van Christus, in dienst van Zijn Rijk, tot redding van volk en wereld.

Na deze redevoering werd thee geschenken en was er gelegenheid tot het stellen van vragen over de behandelde onderwerpen. Hiervan werd door enkelen gebruik gemaakt. De vragen en de daarop gegeven antwoorden behelsden voornamelijk een nadere toelichting van enkele punten uit de redevoeringen en brachten geen nieuwe gezichtspunten naar voren.

Na een pauze, waarin gelegenheid was, onderling met elkaar te spreken, volgde een gezamenlijke breedmaaltijd.

De conferentie werd te 20 uur hervat door het houden van een openbare bijeenkomst, waarin sprak Ds K. STRIJD uit 's Hertogenbosch. De zaal was geheel gevuld met mannen, vrouwen en ook jongere personen. Militairen in uniform waren niet aanwezig.

Ds BUSKES opende deze vergadering met het doen zingen van twee coupletten van een kerklied, waarna hij de aanwezigen welkom heette. Hij zeide, dat het bestuur had gemeend in deze bijeenkomst te moeten behandelen het belangrijke onderwerp: Het Atlantisch pact. Bedreiging of bevordering van de wereldvrede?

Hij gaf daarna het woord aan Ds STRIJD, die over dit onderwerp een redevoering hield.

Spreker zeide, dat het eigenlijk niet juist is, dat "Kerk en Vrede" over dit onderwerp en alles wat daaraan vast zit praat, doch dat dit de taak van de Kerk is. Zolang de Kerk het echter niet doet, zal "Kerk en Vrede" zich dienaangaande uitspreken. De kerk wijst op het gevaar, dat er in de wereld is voor een ieder mens. Zij wijst naar de steeds meer opdringende duistere machten, waarmee dan veelal wordt bedoeld: Rusland. Spreker is van mening, dat we in deze niet alleen Rusland moeten brandmerken, doch ook andere landen, zoals Amerika.

Er is een streven naar de macht in de wereld. Het democratisch Amerika met het grootste en sterkste leger ter wereld, met zijn grootste productie-vermogen en met het meeste goud, wil de wereldsituatie beheersen en aan de andere kant zien wij Rusland, dat verkondigt te leven voor de vrede, doch zich niet niet minder bewapent en dat het socialisme zegt te brengen, maar dat doet met handen, waar het bloed afdräipt. De wereld wordt geregeerd door generaals, dat schijnt tegenwoordig niet anders te kunnen. Dat gebeurt allemaal, zegt men, om de vrede te verdedigen. In wezen is het de strijd van het kapitalisme tegen het communisme, waaraan alles geofferd moet worden.

En als men spreker vraagt of hij het kapitalisme veroordeelt, dan moet hij ja zeggen, want het is er op uit om alles aan zich dienstbaar te maken. Is voor ons het communisme aanvaardbaar? Ja, echter het communisme min de dictatuur, min het atheïsme, min het militarisme.

De volken hebben zich aaneengesloten in een pact ter bevordering van de wereldvrede. Het is echter nog nooit gebeurd, dat een echte vrede is tot stand gebracht met wapengeweld.

Er is een andere weg, die we gaan moeten en dat is de weg, die

God ons aanwijst: Deze is mijn geliefde zoon, hoort hem. Alleen wie naar dit woord handelt, werkt inderdaad mede aan de bevordering van de vrede. Spreker is daarom van mening, dat het Atlantisch Pact, waarvoor door politici en generaals redevoeringen zijn gehouden, die soms een godsdienstig vernisje hadden, dat steunt op eigen kracht een bedreiging is van de wereldvrede. De communisten van vandaag hebben ook de mond vol over de vrede, zij gaan zelfs op 2 October a.s. een Vredesdag houden, maar zij bedriegen de mensen, want met hun vrede bedscelen zij de overheersing van de wereld door Rusland. Zij durven het zelfs te bestaan propaganda te maken voor de vrede met plaatjes, waarop een Griekse vrouw staat afgebeeld met het geweer aan de schouder, die zogenaamd vecht voor de vrede.

Door de verwarring heen gaan we onze weg; we prediken de gerechtigheid. Dit is een prediking van de revolutie van het Woord van God, waardoor alle wapenen worden gevloekt. Kapitalisme en alle andere ismen brengen geen vrede, alleen Gods vrede, die in onze harten moet zijn, kan ons voeren naar een wereld, waar waarheid en gerechtigheid heersen.

Na deze spreker werd gepauzeerd, terwijl werd gecollecteerd voor bestrijding van de enkosten van deze conferentie en er gelegenheid was, schriftelijke vragen in te dienen aan de bestuurstaafel.

Na de pauze bleken er verschillende vragen gesteld te zijn, waarvan de voornaamste door Ds STRIJD werden beantwoord. Eén der vragen was, of spreker liever in Amerika dan in Rusland zou wonen. Hij antwoordde hierop, lat hij als natuurlijk mens moet antwoorden: Liever in Amerika, omdat het leven daar vrij is ook op kerkelijk gebied. Doch ook in Rusland, waar geen vrijheid is en waar de levensomstandigheden minder goed zijn dan in Amerika kan een christen een taak hebben. Wij zijn vreemdelingen op deze aarde en waar God ons plaatst, daar moeten we zijn getuigen zijn.

Hierna sprak Ds BUSKES een slotwoord, waarin hij de aanwezigen wees op het feit, dat veel mensen niet sympathiek staan tegenover het werk van "Kerk en Vrede". Door gestadig werken hoopt deze organisatie de mensen de ogen te openen voor het gevaar, dat er in de wereld is. Dat gevaar ligt niet alleen op het terrein van de politiek, doch voornamelijk in het ~~mense-~~ ~~lijk~~ in het mensenhart. Dat moet veranderen, er moet bekering tot God komen. Daardoor zal de wereldsituatie een wending ten goede kunnen krijgen.

Nadat hierna nog een geestelijk lied gezongen was en de voorzitter "Het Onze Vader" had gebeden, sloot hij de 22.15 uur de bijeenkomst.

Op Zondag 25 September 1949 werd te 10 uur in dezelfde zaal een wijdingsdienst gehouden. Deze dienst had een religieus karakter en werd geleid door Dr M. van der VOET.

Hierna volgde gezamenlijk koffiedrinken en warme maaltijd.

Te 14.-- uur werd de conferentie hervat en hield ds BUSKES een inleiding over het onderwerp: De stand van het gesprek over het oorlogsvraagstuk. Spreker behandelde breedvoerig de bewapeningswedloop der verschillende landen, de hoge financiële uitgaven, die hieraan verbonden zijn en de militaire overeenkomsten die gesloten zijn. Generaals der grote mogendheden reizen door de wereld om vast te stellen, waar verdedigingsgordels gelegd moeten worden en hoe het continent het beste verdedigd kan worden. Men voert een zenuwoorlog als voorspel van een wapenoorlog. Europa, dat oud is, dreigt één groot slagveld te worden, waarna het zal overgeleverd zijn aan het barbarisme. De wereld is ziek en zoekt genezing. Deze kan er niet komen door geweld maar alleen door wederzijds begrip en respect. Rechtvaardigheid en waarheid zullen moeten gaan overheersen, dan alleen kan er vrede komen en is er geen oorlogsvraagstuk meer.

Hierna volgde bespreking van het onderwerp, gevolgd door een vragenuurtje van algemene aard.

Ds BUSKES sprak daarna een slotwoord, waarin hij met blijdschap mecht constateren, dat de conferentie als geslaagd genoemd mag worden. Alle deelnemers mogen met geneegen op deze twee dagen van studie en gezellig samenzijn terugzien. Geve God, dat van dit werk vruchten gezien mogen worden en dat onze organisatie mede middel moge zijn om zijn wil tot uitvoering te brengen.

Nadat gemeenschappelijk gezongen was er de voorzitter was voorgegaan in dankgebed, sloot hij te ongeveer 17.30 uur de conferentie.

De conferentie was rustig verlopen. Het geheel maakte een beschaaft en verzorgde indruk. De boekwerken en geschriften die in de hall van het gebouw ten verkoop waren uitgesteld werden druk gekecht.

No. 138

L.9.

Tevens verzenden aan: H.C., Asd.
I.D., Haarlem, R'dam, Haag, Utrecht
en Groningen.

1013065
TITEL: *Waarheid*
DATUM: 3-10-49

Christ B

RVD.

B III

Ds Strijd in Deventer:
*In naam van Christendom,
democratie en socialisme..*

„In naam van het Christendom, van de mensheid, van de democratie en het socialisme moeten wij de strijd voor de vrede voeren”, aldus verklaarde ds Strijd voor 1500 toehoorder in Deventer.

Tevoren had ds Strijd er op gewezen, dat Montgomery in de Haagse Ridderzaal over de dreigende nieuwe oorlog gezegd had, dat hierbij „iedere man, iedere vrouw, ieder kind” zou worden ingezet. Als principieel anti-militarist sprak hij zich uit tegen elk militarisme, ongeacht of dit zich voordoet in Amerika, in de Sowjet-Unie of in eigen land.

0011
Waarheid.H.

27-0-49

R.V.D.

Ds Strijd veroordeelt Atlantisch pact en Marshall-plan

Amerika bedreigt de wereldvrede - Anti-communisten komen bij Franco terecht

„Het Atlantisch pact is een oorlogspact en van Amerikaanse makelij”, aldus verklaarde ds Strijd Zaterdagavond op een bijeenkomst van Kerk en Vrede in het Indisch Instituut te Amsterdam. Sprekende over de Sowjet-Unie verklaarde ds Strijd, dat hij het niet in alle opzichten met de gang van zaken aldaar eens is, maar hij kon niet ontkennen, dat de haard van het oorlogsgevaar daar niet lag. Ds Strijd zeide ook: „De kerk is er niet om de maatschappelijke status quo (de bestaande toestand) te handhaven. Ik ben geen communist, maar ik pas er voor anti-communist te zijn, want dan kom je bij Pater De Greeve en Franco terecht”, aldus eindigde hij zijn rede.

verklaarde: „Wiens brood men eet, diens woord men spreekt.” Hierbij wees hij in het bijzonder op de ontwikkeling in West-Duitsland, waar het kapitalisme, het militarisme en het fascisme nieuw leven wordt ingeblazen. In het jaar 1948 telde men er reeds weer 20% naziburgemeesters en nog steeds worden meer van deze lieden op belangrijke posten in het politieke en economische leven naar voren geschoven. Vervolgens deed ds Strijd de uitspraken, die wij in de aanhef geciteerd hebben. Na de pauze beantwoordde ds Strijd een reeks schriftelijke vragen, waarna ds. B u s k e s, die de vergadering leidde, met een kort woord de bijeenkomst sloot.

„Wiens brood men eet, diens woord men spreekt”

Ds Strijd had als onderwerp van zijn inleiding de op zichzelf reeds treffende vraag gekozen: „Betekent het Atlantisch pact een bedreiging of een bevordering van de wereldvrede?” In zijn uitvoerig betoog kwam hij tot de slotsom, dat dit pact een ernstige bedreiging vormt voor de vrede!

Fel hekelde hij al degenen, die, zoals hij zeide „een goddeloos ge-

bruik maken van de bijbel om hun doeleinden te bemantelen en het volk te beliegen en te bedriegen in de hetze tegen Sowjet-Rusland. De kerken lieten zich hierbij inschakelen en zich noemende socialist en christenen spreken zich uit voor het Atlantisch pact.”

Ds Strijd citeerde talrijke feiten, waaruit volgens zijn mening bleek, dat Amerika bewust naar oorlog drijft.

300 miljoen dollar geeft dit land wettelijk uit voor bewapening. Voor zaken als onderwijs, medisch werk, woningbouw, enz. wordt nog niet per jaar zulk een bedrag uitgegeven.

Over de gehele wereld heeft Amerika zich talloze steunpunten op militair en economisch terrein verzekerd. Spr. ging hierbij in op de Marshall-hulp en hij

MEENTE-POLITIE
VAN
APELDOORN

89. GEHEIM.

woord op schrijven van:

lagen:

derwerp: Bijeenkomst Ned. Protestantenbond.

APELDOORN, 13 Februari 1948

Telefoon K 6760-4041

Verzonden
OPGELEED
14. FEB. 1948
ACD 29404

BUREAU B

16.2.48

Ik heb de eer U bijgaand te doen toekomen een rap-
port, betrekking hebbende op een alhier op 11 Februari 1948
plaats gehad hebbende bijeenkomst waar als spreker optrad
Ds. K.Strijd van 's-Hertogenbosch, met het onderwerp:
"Christendom en Communisme."
F.

De commissaris van politie *fu*

van derweyff

(J.S. de Jong)

AN DEN HEER Hoofd van de Centrale
eiligheidsdienst,
avastraat 68,
's-GRAVENHAGE

Onderwerp:

Bijeenkomst in het gebouw van de
Ned. Protestantenbond te Apeldoorn
op 11 Februari 1948, te 20.00 uur,
alwaar werd gesproken door Ds. K.
STRIJD over het onderwerp: "Chris-
tendom en Communisme."

Zaalcapaciteit: 500 personen.

Aanwezig: 200 personen.

Ondergetekenden, Hendrik REINTSEMA
en Gerrit Willem ter STEEGE, respectieve-
lijk brigadier en hoofdagent van politie-
rechercheur te Apeldoorn, hebben de eer
U EdelGestrenge het volgende te rapporte-

*Moet
voorkomen.*

Ingevolge Uw opdracht hebben wij op 11 Februari 1948 de
bijeenkomst in het gebouw van de Nederlandse Protestantenbond
aan de Regentesselaan 14 te Apeldoorn, bijgewoond, alwaar als
spreker optrad Ds. Krijn STRIJD, geboren te Rotterdam, 18-9-1909
wonende te 's Hertogenbosch, over het onderwerp "Christendom en
Communisme".

De bijeenkomst, die door ongeveer 200 personen, waaronder
meer vrouwen dan mannen, werd bezocht, werd te ruim 20.00 uur
door Ds. STRIJD geopend.

Daar, aldus spreker, het Communisme heden ten dage het on-
derwerp van de dag vormt, heb ik gemeend dit onderwerp ten op-
zichte van het Christendom te moeten bespreken. Nadat Ds. STRIJD
een beschouwing had gegeven over het Christendom, waarbij hij
memoreerde, dat de Christenen meer voor de gerechtigheid en de
barmhartigheid moesten strijden, evenals de profeet Amos heeft
gedaan, dan zou volgens hem het Communisme beter worden bestre-
den, dan zulks thans geschiedt door het merendeel van ons volk.
Wanneer wij Christenen ons door angst en vrees tegenover het
Communisme laten lijden, zoals bij het Rooms Katholicisme, dan
is de strijd bij voorbaat door ons verloren. Bij deze bespreking
is het niet mijn bedoeling om op het Communisme te schelden. Wij
moeten een eerlijke critiek tegenover het Communisme laten ho-
ren en het zakelijk en objectief bestrijden. Het Communisme van
heden in Rusland, als ook de leerstelling van de C.P.N. in ons
land, is voor een Christen onaanvaardbaar. Het spijt mij ten
zeerste, dat mij steeds meer gegevens uit Rusland bekend worden,
die dit Communisme als Christen aanvechtbaar maakt. Ook het so-
cialisme is in Rusland verre te zoeken. Wij behoeven alleen maar
te kijken naar de commerciële winkels aldaar, waarin voor een
ieder, die veel verdient, alles te koop is, terwijl openlijk
door de Communisten wordt verkondigd, dat een arbeider in Rus-
land, die goed werkt, goed zal eten en dat een arbeider, die
meer arbeid verricht meer zal eten. Dit is geen socialisme of
communisme. Bij het Communisme heiligt het doel de middelen, dat
eveneens door een Christen niet kan worden aanvaard. Het dialect-
tisch materialisme, dat momenteel in Rusland heerst, is de voe-
dingsleer, waaruit de Communisten leven, zoals wij leven uit de
Godsdienst. Een gevolg van de leerstelling "het doel heiligt de
middelen" ziet men o.a. verwezenlijkt in het besluit op het
Kerst-congres van de C.P.N., waarbij KOEJEMANS als onbruikbaar
voorwerp aan de kant is gezet. Wij zien zulks trouwens ook wel
bij andere bevolkingsgroepen. Zo is kort geleden de politieke
week-overzicht geleverd bij de VARA De JONG vervangen door Dr.
BRANDT en zulks alleen omdat De JONG zijn eigen mening weergaf
over het Amerikaanse imperialisme. Ook is de Russische politiek
thans imperialistisch zoals het wordt gevoerd in Zuid Oost Eu-
ropa. Nadat spreker er nogmaals op wees, dat alleen een Christe-
lijke-sociale gerechtigheid het Communisme daadwerkelijk kan
bestrijden

bestrijden, besloot hij zijn toespraak, die ongeveer 1 uur had geduurd.

Hierna werd gepauzeerd, terwijl gelegenheid werd gegeven schriftelijk vragen in te dienen, waarvan door een achttal personen gebruik werd gemaakt. Na de pauze werden die vragen, die alle min of meer betrekking hadden op het vooraf besprokene, door Ds. STRIJD beantwoord. Daarbij noemde hij o.a. dat het Christendom in Rusland alleen liturgisch, doch niet profetisch werd toegestaan. Daar van de Kerk moet worden verlangd, dat zij op de wantoestanden in het land wijst, doch dit bij de Russische Kerk in Rusland niet mogelijk is, is aldaar geen Christendom.

De bijeenkomst welke was belegd op verzoek van de Nederlandse Protestantenvbond te Apeldoorn en een rustig verloop had, werd te 22.15 uur gesloten met dankgebed, waarin Ds. STRIJD voorging.

Rapporteurs voegen hieraan nóg toe, dat aan de ingang van de zaal werd gecolporteerd met het blad "De Vlam", terwijl de vergadering werd opgeluisterd door enige liederen, gezongen door een koor van de Ned. Protestantenvbond te Apeldoorn.

Waarvan door ons naar waarheid is opgemaakt dit rapport, gesloten en getekend

te Apeldoorn, 12 Februari 1948.
De rapporteurs,

W.P.
S.

Gezien:
De commissaris van politie

(J.S. de Jong.)

ARNHEM, 1 December 1947.

Yelgn.
6 DEC 3 1947
ACD/25562

*opgelegd in OD 1306
in OD 411
- Bm 7 12.2.49*

GEHEIM.

OPGELEID BUREAU B

Aan de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

Welkoverzicht.

Par., H datum 18 DEC 1947

8-12-47

K.V.

Op woensdag, 26 November 1947 sprak - onder auspiciën van het Bijzonder Kerkewerk - Ds. Strijd uit Hengelo (O.) te Arnhem over "Ons Christelijk geloof en het Communisme", terwijl er tevens gelegenheid tot vragen stellen was.

Aanwezig ongeveer 260 personen; zaalcapaciteit 1000 personen.

Ds. Stegenga uit Arnhem leidde spr. in met een kort welkomstwoord, waarin hij er op wees, dat het communisme vandaag aan de dag van een beangstigende actualiteit is, welke wij slechts vanuit het Christelijk geloof kunnen beoordelen.

Ds. Strijd begon met op te merken, dat het communisme een onderwerp is, dat de eerste tien jaren steeds aan de orde moet blijven. Brengen wij het niet aan de orde, dan zal het zichzelf aan de orde brengen. En omdat het een kwestie is, die de gehele wereld raakt, zal ook het Christendom er op te hebben reageren. Wij zijn niet bang voor het Communisme - aldus spr. -; ik zal niet spreken over het Communisme zoals de Nederlandse R.K. bisschoppen, die alleen maar spreken over het goddeloze en niet zoals De Kadt, die in zijn boek "Rusland en wij" Rusland in alles veroordeelt en Amerika ophemelt. Bij een bespreking van het communisme - aldus spr. - zullen wij allereerst de hand in eigen boezem moeten steken en dan blijkt het duidelijk, dat er in de afgelopen eeuwen nog wel eens iets te wensen over bleef. De kerk, heeft zich ten opzichte van de sociale vragen steeds aan de kant van de machtigen en aan de kant van het kapitaal gesteld. De kerk richtte zich slechts en altijd op het hiernaams en het "hier" werd vergeten. De kerk gaat nu pas inzien - aldus spr. - dat ze de bijbel heeft vergeten. Ds. Strijd wees in dit verband op de tien bladzijden in het Oude Testament van de profeet Amos. Deze profeet, met Jerimias, Jesaja en anderen, preekte de constructieve revolutie, omdat het ging en gaat om de wezenlijke opbouw onzer samenleving. Het is een fout van onze kerk, meende Ds. Strijd, dat zij de prediking van de Oud Testamentarische profeten heeft vergeten. Slechts als wij leven naar de bijbel, naar het woord van de profeten en gericht naar Jezus Christus, dan is ons geloof geen opium, maar dynamiet, dan is het geen narcose maar een active-ring. De kerk kan vanuit haar wezen veranderd worden.

Vervolgens sprak Ds. Strijd over het communisme. Het communistisch Rusland is een veel omstrede zaak omdat er veel over geschreven en veel over gefantaseerd is, aldus spr. Spr. toonde aan welk een enorme prestaties Rusland heeft geleverd sinds 1917: de snelle industrialisatie, de vijfjarenplannen, de Russische grondwet van 1936 en het door de Russen gebruikte, verwrongen woord van Paulus: "Wie niet werkt zal ook niet eten". Toch moet men nu, afgaande op zeer zeker betrouwbare inlichtingen (niet van "Trouw" e.d.) zich afvragen of er niet veel mis is in Rusland, o.a. wordt 30 % van het

nationale inkomen opgemaakt door 12 % van de bevolking, hetgeen van C.P.N. zijde wordt toegegeven. Voorts haalde Ds. Strijd aan de zgn. Staatswinkels, waarnaast de zgn. Commerciële (zwarte winkels).

Tenslotte woog spr. communisme en Christendom tegen elkaar af. Hij kwam daarbij tot de conclusie, dat de echte overtuigde Christen het communisme nooit kan aanvaarden. Niet om het doel, maar wel om de middelen, die, zoals Lenin zegt, door het doel geheiligd worden. Van absolute normen is bij het communisme geen sprake. "De" gerechtigheid kent het communisme niet, het past gerechtigheid slechts aan, en meet het slechts af naar de maatschappelijke behoeften.

Omdat het communisme vastgekoppeld is aan dialectisch materialisme is het nooit verenigbaar met Christendom, dat de gerechtigheid van de hemel erkent, evenals de individuele vrijheid van de mens.

Na afloop van zijn rede beantwoordde Ds. Strijd een aantal ingekomen schriftelijke vragen:

1. Hoe staat U tegenover de stelling, dat het communisme gelijk zou zijn aan de N.S.B.? Speelt de C.P.N. dezelfde rol als de N.S.B. in 1940?

Spr. is niet bang voor de C.P.N. en wijt de algemene angst aan de injecties van het dagblad "Trouw".

Spr. noemde ook de Russische rassentheorie en daartegenover de Rassentheorie van Amerika, in verband met de negers (applaus van de C.P.N.ers in de zaal).

2. Hoe stelt U zich het Communisme voor bij zijn komst in Nederland?

Spr. wees hierbij op de gevolgen in Frankrijk en de verdraaiingen in "De Waarheid".

3. Waarom mag een Christen geen lid zijn van de C.P.N.?

Dit werd uitgelegd en beantwoord op Evangelische gronden.

4. Dominée kunt U Uw tijd niet beter besteden?

Ds. Strijd antwoordde, dat het nuttig en nodig is om met elkaar ernstig over deze zaken te spreken en vooral de schuld der Kerken onder ogen te zien.

Daarna kreeg Willem Frederik B u i t e n h u i s , geboren te Amsterdam, 7.7.1892, kapper, wonende te Arnhem, Klarendalseweg 372, lid der C.P.N., het woord.

Spr. begon met de mededeling, dat hij geen godloochenaar was. Hij zeide, dat de maatschappij moest worden beschermd tegen de smerige benden, die door dominees en pastoors aan de macht worden gehouden en waarvoor wordt gepreekt. Het Communisme zegt: "Daden, geen preken." Rusland is nog geen communistische staat, doch slechts een in wording. Spr. gaf toe, dat er in Rusland concentratiekampen zijn (Interrupties uit de zaal: "Hier ook"). Voorts behandelde spr. het uitbuitingssysteem (volgens spr.) dat het Christendom al 2000 jaar toepast. Dominees en pastoors moesten op de plaats van Koejemans en De Groot staan. Volgens spr. was Rusland het enige land waar de doodstraf werkelijk afgeschaft is. Zelfs Paulus is nog in leven, hoewel hij de dood van miljoenen Russen op zijn geweten heeft.

Tenslotte wakte spr. op tot samenwerking, daar er voor ieder op aarde genoeg was.

Ds. Strijd antwoordde nog in het kort en ging scherp in op het gezegde dat er ook in Nederland concentratiekampen zijn. Hij vergeleek de kampen in Rusland en Nederland en kwam tot de conclusie,

13.

dat er toch wel enigszins verschil is tussen het onderbrengen in goed verzorgde kampen in Nederland en de nationaal-socialistische en Russische kampen.

Tot slot gaf spr. ieder in overweging om eens na te denken over de vraag: "Wat doe ik om de mensen tegemoet te komen, die door de schuld van de Kerk tot de C.P.N. zijn overgegaan."

Ds. Stegenga sloot met een kort woord van dank de vergadering en stelde voor te pogen meer dergelijke praatavonden met de Communisten te organiseren.

De De Hoofddoelmissaris van Politie,

(C. Borstlap).

Inlichtingendienst.

GEHEIM.

HOOFDCOMMISSARIAAT
VAN POLITIE
UTRECHT

15 11/47
UTRECHT, den 27 October 19 47.

Lr 015.Nr 1020'47.

Volgno. OPGELEG
3 NOV. 1947
ACD/ 22741

Bijlagen:

Bericht op schrijven No.....

van.....

Onderwerp: Verslag rede Ds. Buskes.

BUREAU B
3-11-47

Hierbij doe ik U toekomen een verslag van een door Ds. Buskes op 24-10-1947 in het gebouw "Silo" van de Ned.Herv.Gem. aan de Herenstraat te Utrecht, gehouden rede, naar de inhoud waarvan ik U moge verwijzen.

De Hoofd-Commissaris van Politie,

(R.W.v.Eijk).

Aan de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

Weekoverzicht.

C/15-1020'47.

Par., H. Nat. 5 Dec 1947

R A P P O R T

Het Centraal Bureau voor Evangelisatie "Stadszending der Ned. Herv. Gemeente", organiseerde in het gebouw "Silo" aan de Herenstraat no. 36 te Utrecht, in de maand October 1947 een drietal bijeenkomsten waarin drie tijdsvragen werden behandeld.

XVA | Op Vrijdag 24 October 1947 te 20.00 uur trad als laatste spreker op Ds. JOHANNES JACOBUS BUSKES, geb. te Utrecht 16-9-1899, wonende te Amsterdam, over het onderwerp "Hoe staan wij als Christenen tegenover Rusland".

XVA | De toegang was vrij, terwijl er gelegenheid was tot het stellen van vragen. De zaal was geheel bezet. Naar schatting waren ongeveer 330 personen aanwezig, voor het overgrote deel kennelijk behorende tot de Ned. Herv. Kerk. Met uitzondering van WILHELMINA CORNELIA KORPERSHOEK, geb. te Leiden 22-8-1890, won. Noorderstraat 7 te Utrecht, secretaresse van de afd. Utrecht van "Vrij Spanje", lid C.P.N. en lid van de vereniging "Nederland-Indonesië", werden geen bekende communisten opgemerkt.

Ds. Buskes sprak ongeveer als volgt:

"De vraag luidt niet: hoe staan wij als Nederlanders of als West-Europeanen er tegenover. Denkt U niet, dat het antwoord zonder meer klaar is. We kunnen alleen de vraag stellen en de moeilijkheden duidelijk laten uitkomen. Ik heb geen antwoord gereed. Aan het einde zal blijken, hoe ik de vraag zie en beleef. Verder luidt de vraag hoe wij tegenover Rusland staan en niet tegenover het communisme. Dat is niet hetzelfde. Ik meen dat we Rusland en het communisme, ik zeg niet scheiden, maar wel zeer beslist moeten onderscheiden. De vraag is niet eenvoudig te beantwoorden. Ik vond het altijd al een moeilijke vraag. Deze moeilijkheden zijn er en zullen er blijven. Het heeft voor mij zo gestaan, dat het veel gemakkelijker was te weten hoe te staan tegenover het nationaal-socialisme, dan tegenover het communisme. De Russische revolutie heeft zich fel gekant tegen de Kerk, en wat erger is, tegen het Kerkelijk geloof. De Christenen hebben onder het Bolsjewisme ontzettend geleden. Duizenden zijn omgekomen. Er ontstond een georganiseerde actie van godlozen, die Rusland bevrijdde van het Christendom. Dat moest uitgeroeid worden. Zo was het tot kort voor de oorlog. Wij moeten dus afwijzend staan tegenover Rusland, zoals het toen was. Voor velen is het hiermede afgelopen, voor mij begint het. Er komt dan een geheel andere vraag. Wanneer wij spreken over het communisme, is dan het verzet tegen de Kerk en het Christelijk geloof essentieel, is het primair of secundair. Het nationaal-socialisme was in zijn wezen anti-Christelijk, dat blijkt uit het anti-semitisme. Dat betekende verzet tegen het hart van het Christendom. Het communisme vertoont in geen enkel opzicht sporen van anti-semitisme. Is het communisme nu anti-Christelijk? Hoe moeten we verklaren dat de Russische revolutie het Christelijk geloof zo ontzaggelijk sterk bestreden heeft. Het Marxisme heeft de pretentie wetenschappelijk te zijn. Het Marxisme weet ook, dat de bestrijding van godsdienst zinloos is. Marx heeft ook nooit tot strijd tegen de godsdienst opgeroepen, wel tot de klassestrijd voor de arbeiders. Daarna zou de godsdienst vanzelf verdwijnen. De haat tegen de Christelijke kerk is niet alleen het gevolg van de Marxistische wereldbeschouwing. Wij moeten bedenken wat Rusland heeft beleefd al voor de revolutie. Het was al reactie wat de klok sloeg. Het onrecht was ten hemel schreiend en werd door de kerk gesanctioneerd. De communistische revolutie is de strijd tegen het Czarisme, was een begrijpelijke reactie. Grote Russen waren overtuigende Christenen. Dat hebben ze herhaaldelijk uitgesproken.

Ik meen dat deze critiek op het Russische Christendom, tegelijk aanvaard moet worden door het Westerse Christendom. Het is noodzakelijk dat eerlijk en open uit te spreken. We doen het Christelijk geloof geen

geen dienst als we dit niet doen. Ook met het aanvaarden van de critiek zijn we er nog niet. Het Russische communisme, zoals wij het kennen, is inderdaad van Gods wege een oproep tot allen die Jezus Christus belijden als God der wereld. De houding van de meeste Christenen in Europa is een houding van heimelijke angst. Wij zijn bang en leven in voortdurende angst. Wij zijn bang voor de ondergang der wereld. Een wereld, die veel goeds bracht in geestelijk en stoffelijk opzicht, maar op sociaal gebied door en door rot is. Onze privileges raken we kwijt. Ik kan dat niet ontkennen. Er komt dan dictatuur. Maar een strijd tegen het communisme, uit angst bepaald, is historisch uitzichtloos. Dan is het een karakterloze strijd. De mensen worden opgezet tegen Rusland met het motief "angst". Wij hebben wel redenen om, als het er om te doen is, het bestaande te handhaven. De diepste achtergrond is of de samenleving wel goed is. Ik ben overtuigd dat er voor Christenen één mogelijkheid is om aan het communisme te ontkomen en dat is: hier een waarachtige Christelijke samenleving opbouwen. Iets dat boven Rusland uitkomt. Geen Kaïnistisch of Mammonistisch beeld. Maar wel een rechtsorde van de arbeid, van de hoogste waarde van onze cultuur, van waarheid, gerechtigheid, barmhartigheid en menselijkheid. De rest is een uitzichtloze strijd. In Rusland is een kentering gekomen tegenover communisme en godsdienst. Daar zijn verschillende redenen voor. De pogingen om de Christelijke Kerk uit te roeien is volslagen mislukt. De voorzitter van de bond van Godlozen geeft toe dat zijn acties uiteen zijn gevallen, dat de Christelijke gemeenten actiever zijn dan ooit. De invloed van het Christendom in Rusland is groot, zowel op ouderen als op de jeugd. De helft van de stedelingen en 2/3 van de plattelandsbevolking behoort tot het Christendom. Ook de helft van het Rode leger is Christelijk.

De Minister van Onderwijs in Rusland zei in 1928, dat de godsdienst zo hard was als een spijker. Hoe harder men slaat, hoe dieper de spijker in het hout gaat.

Een andere reden is, dat juist door het verzet van het communisme het Christendom zich zijn eenheid bewust geworden is. Vroeger was er strijd tussen de officiële kerk en de secten. De Christenen vonden elkaar in de gevangnissen en concentratiekampen. In Rusland leeft een eenvoudig Christendom.

Nog een andere reden is, dat de Russische politiek een reële politiek is. Men hield er rekening met de reële factor. In de oorlog werden er, omdat men er op aandrong, missen gelezen, het kruis werd geëerbiedigd, men ging op Christelijke feestdagen naar de kerk. De Russische kapel, waarop stond: "Godsdienst is opium voor het volk", is weer opengesteld. Ikonen worden weer gemaakt en verkocht. Aan het front werden weer godsdienstoefeningen gehouden.

Stalin is een wonderlijke figuur, die weinig spreekt. Hij is in zijn denken en handelen een groter idealist dan Hitler. Stalin weet wat regeren betekent. Hij houdt rekening met de publieke opinie. Er is weer Christelijke lectuur en bijbels, gedrukt op de staatsdrukkerij. Het patriarchaat is weer hersteld op 12 September 1945. Er was een binnenlands motief: men moest rekening houden met de kerk. De moeilijkheid blijft, dat de gegevens schaars zijn. Zeker is dat de kerk binnen bepaalde grenzen een zekere bewegingsvrijheid terug heeft. Maar het is nog aan banden gelegd. Het gevaar is ook dat de liturgie daar belangrijker is dan de prediking. Het communisme betekent voor de gelovige Rus niet meer het spel van in bloed doordrenkte jaren. Ik herinner hierbij aan een woord van Stalin tot de bisschop van Canterbury: Geloof en eredienst moeten vrij zijn. Alles is in Rusland opportunisme. Het anti-Christelijke behoort niet tot het essentiële.

Een vierde reden is de oorlog met Duitsland. Deze oorlog heeft grote invloed gehad op de binnenlandse politiek. Het Russische volk was één in de strijd. De Russische Christenen hebben in de strijd hun man gestaan en de kerk stond achter hen.

Een vijfde reden is, dat de kerk de communistische partijvorm heeft aanvaard en erkend. Dit is in een brief aan Stalin, openlijk geschreven

geschreven. Maar wij zijn er nog op geen stukken na.

Voor mijzelf kan ik het artikel van het communistische programma, waarin gesproken wordt over opbouw van de maatschappij en einde van de uitbuiting van het kapitalisme, aanvaarden. Hierop zeg ik ja, maar er zijn politieke bezwaren. Ik heb me uitgesproken voor het socialisme. En ik kan hieraan toevoegen: het democratisch socialisme. Democratie betekent bij ons politieke democratie. In Rusland is echter maar één partijvorm. Er is geen candidaatsstelling. Drukpers, radio, vereniging en vergadering zijn er niet vrij. Vrije discussie is uitgesloten. Er is partijdictatuur onder leiding van Stalin.

551 Wij, als Christenen, zijn principiële tegenstanders van de dictatuur. Een politiek bezwaar is verder het opportunisme. Dit is principieel. Ik heb hierover vaak in het publiek met Koejemans (ANTHOON JOHANNES KOEJEMANS, geb. te R'dam 20-4-1908, won. G.v. Amstelstraat 29 boven te Amsterdam) gediscussieerd. Het zijn onaanvaardbare middelen.

En achter deze bezwaren liggen dan nog de geestelijke en godsdienstige. Het communisme wil het socialisme realiseren, maar heeft het verbonden aan bepaalde wereldbeschouwingen. Het zijn bepaald het bewust zijn. Dialectisch materialisme en Marxisme bederven dan het socialisme. Het socialisme zelf wordt dan bedreigd. Het communisme ontkent in wezen dat de mens schepsel Gods is. Daarnaast is er het grote gevaar van de totale verwereldlijking, het is enkel aards, God wordt geloofchend en ontkend. Dit betekent voor mij niet verzet tegen Rusland. Er is de geestelijke strijd om de ziel van Europa. Wij moeten tegenover de strijd van het Russische communisme geen Amerikaanse dollars stellen, maar de boodschap van het Evangelie van Jezus Christus en de boodschap van het geloof. Als er strijd moet zijn in maatschappelijk opzicht voor de samenleving in West-Europa en geestelijke waarden, dan de geestelijke strijd vanuit ons geloof om de mensen te brengen tot God. Rusland is voor mij meer dan enkel communisme, maar ook Tolstoj en Dostojewski. Dostojewski zei: "Een volk kan niet zonder godsdienst, zijn ziel dorst naar God."

Wij kunnen alleen maar hopen, dat, wat er in Sovjet Rusland gegroeid is en waarde heeft, gedragen wordt door een andere geest dan het Marxisme en het materialisme. Hier liggen mogelijkheden op welke verwerkelijking wij mogen hopen en werken. Jezus Christus verenigt aarde en hemel tezamen. Het Russische communisme heeft uit reactie de hemel geloofchend. Hier ligt een taak en roeping voor ons Christenen, die ernst maken met de zaak en niet alleen 's-Zondags, maar ook door de week Christenen zijn.

Samenvattend zeg ik dus: ik voel er niets voor, ik zal mij er met alle krachten tegen verzetten, zowel tegen communistisch Rusland, als het kapitalisme van Amerika. Als Christenen hebben we slechts één antwoord: we hebben tegenover Rusland als Christenen te staan."

Na een pauze van één minuut werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen.

Deze vragen waren:

Het nationaal bolsjewisme bezielt in Rusland de millioenen-massa. Blijkt hieruit ook het imperialistisch karakter van het bolsjewisme?

Is het opportunisme inhaerent aan het communisme?

Kunnen we als Kerk van Christus het contact opnemen met Rusland?

Zouden wij als Christenen dichter staan bij het kapitalisme of het communisme?

Is het communisme uit de kerk geroofd of hebben wij het laten roven?

Hoe denkt U over de oprichting van de Kominform?

Beantwoording:

Toen het socialisme hier op kwam zetten, was de socialisitsche beweging zeer uitgesproken anti-kerkelijk en anti-Christelijk. Er verschenen van kerkelijke zijde blaadjes, waarin werd aangetoond, dat het socialisme

socialisme anti-kerkelijk was. Men richtte zich op dat ene punt. We komen nu tot deze ontdekking, dat het socialisme nog altijd bestaat, maar het heeft zijn anti-Christelijk karakter verloren. Wat betekent dit? Het anti-Christelijke en anti-kerkelijke was niet het wezenlijke van het socialisme. Het vond zijn oorsprong in die tijd. De kerk was een sterke reactionaire macht. De verhoudingen zijn veranderd, het anti-kerkelijke was niet essentieel. Zou het mogelijk zijn, dat zich in Rusland hetzelfde afspeelt? We kunnen alle communisten niet gelijk stellen met het communisme. De mogelijkheid bestaat, dat een bepaalde naatschappij wordt opgebouwd zonder anti-Christelijk of anti-kerkelijk te zijn. Ik ben geen communist. De dingen liggen veel door elkaar. Het Russische communisme leefde tijdens het Czarisme. Er kan ook gesproken worden van imperialistische tendenzen. Het staat voor mij vast, dat we het communisme nooit zullen verstaan als de vraag naar de maatschappelijke toestanden geen gestalte heeft gekregen. Er zijn contacten met het buitenland en ook daar gaat het om de onverwerping van het kapitalisme.

Wanneer ik over de Kominform zou spreken, dan zou dit wel een paar uur duren. De strijd Rusland-Amerika gaat zo, dat de zet van de één de zet van de ander beïnvloedt. Velen hebben het gevoel dat men aan beide zijden slechte psychologen heeft. Amerika en Rusland maken tegenover elkaar de spanningen steeds sterker. Eén hiervan is het bureau in Belgrado. Als ik spreek als Christen dan mogen we ons deze tegenstellingen niet op laten dringen. Rusland en Amerika zijn voor ons als Christenen onaanvaardbaar. Het zou verschrikkelijk zijn als er een streep door de geschiedenis van West-Europa zou gaan. Het gaat hierom, dat ik als Christen zie, dat Europa niet alleen plaatselijk begrip is.

Het contact met de Christenen hier en in Rusland is zonder meer uitgesloten. Het hoofd van de Eucumenische Beweging zegt, dat er aan gewerkt wordt, men doet daartoe pogingen. Eind Augustus, begin September 1948, wanneer men in Amsterdam in vergadering bijeen is, hoopt men dat er dan ook waarnemers aanwezig zullen zijn, waardoor contact mogelijk is. Ik hoop alleen maar, dat men dan niet de tegenstellingen opneemt.

Wilt U, dat ik dichter bij het kapitalisme sta dan bij het communisme of omgekeerd? Ik geloof, dat de vraagstelling niet deugt. Als Christen sta ik tegenover het kapitalisme. Het kapitalisme is Kainistisch en Mammonistisch. Winstmotief voor enkelen en niet voor allen. De arbeiders zijn een verlengstuk van de machine. Ik ontleen het Kainistische en Mammonistische aan een artikel van prof. Gerbrandy. In dat opzicht kan ik het wel met hem eens zijn. (gelach). De kapitalistische geest is funest. Een Christen staat er mijlen van af. Daarom strijd ik voor het socialisme. Wat het communisme betreft, ik sta hier met ja en neen. De afwijzing heeft een ander karakter dan voor het kapitalisme. In het communisme heb ik, ondanks al mijn bezwaren, politieke-, geestelijke- en godsdienstige-, toch iets van verzet tegen het onrecht gestalte zien krijgen. Daarom wijs ik het niet zonder meer af. Ik hoop één ding vurig, namelijk, dat wat hen drijft iets is, wat ook mij drijft. In Amsterdam, in de Indische- en Transvaalbuurt, zie ik, dat de mensen er van hun verdienste niet kunnen komen. Als ik bij mijn bezoeken al die ellende zie, dan moet ik denken: Ik sta dicht bij de communisten, niet bij het communisme. Ik kan er geen vijand van zijn en zeker niet als Christen.

Is het communisme geroofd of heeft men het laten roven? Ja, in deze zin. Het staat zo, dat de vraag naar recht de vrucht was aan een boom, Christus, Het Evangelie. Die vrucht hebben we laten roven. We beseften niet, dat het de vrucht was van die boom. De boom is de boom niet zonder vrucht. De vrucht gaat uiteindelijk dood als ze niet aan die stam zit. En wat is de boom als er niet die vruchten aan zitten. De ellende is dat de ring in tweeën is gebroken. De kerk heeft de ene helft, het socialisme of communisme de andere helft. Men heeft er zelf een andere helft weer bijgehaald van conservatieve politiek; Marxisme, enzovoort. Die helften moeten er weer af, dan is de boom weer goed. Voor volk en wereld is geen uitzicht en toekomst zonder die boom. We kunnen dan van de vruchten genieten. De stam is Jezus Christus. Zijn beloften en geboden moeten ook toegepast worden op de verhouding van volken en het politieke leven. Er is slechts één antwoord op: Als Christen hebben we geen etiket, maar grote verantwoorde-

verantwoordelijkheid. Het is de taak om van deze wereld te maken wat er naar Gods wil van te maken is. Met en voor elkaar werken. Ik roep U op tot bezinning op deze vraag: Zijn we Christenen? Weest dan wat Ge zijn moet. Denk over de mensbeschouwing, of Ge die niet tekort doet. Men heeft bij het communisme wel vruchten, maar van de stam van de boom wil men nog zo weinig weten. Christenen en communisten moeten zich samen bezinnen op de taak die ze hebben. De Christen van Godswege, de communisten ook, maar ze weten het nog niet."

Utrecht, 27 October 1947.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

Wester

's-GRAVENHAGE,
Javastraat 68
Tel. { 111539
      112778

31 Maart

194
7
OPGELEGD

No. **N. 12310.**
Bijlagen: **66a.**

Dict.: Typ.:
Uw schrijven No. **MM. 13**

GEHEIM

dd.
Onderwerp: **Vergadering Vereeniging
van Vrijzinnig Hervormden.**

Hierbij heb ik de eer **UWZ EXCELLENTIE** afschrift
aan te bieden van een verslag van een op **12 Maart 1947** te De-
venter gehouden openbare vergadering van de Vereeniging van
Vrijzinnig Hervormden, naar den inhoud waarvan ik nog verwij-
zen.

G.V.D.

Verzonden aan
L.E. den Haa, van Binnl. Zaken
Justitie
Hoofd Sectie III M.I.D., Marinestaf
Hoofd G.S. III B
Comm. der Kon. in de Prov. Overijssel

HR
Ⓐ 43228 - 146 **H.G. van Politie te Amsterdam,**
Rotterdam, Den Haag, Utrecht,
Groningen.

GEHEIM.

Verslag van een op 12 Maart 1947 gehouden openbare vergadering van de Vereeniging van Vrijzinnig Hervormden te DEVENTER. De vergadering werd bezocht door ongeveer 160 personen, afkomstig uit alle lagen der bevolking. Spreker was Ds. Krijn STRIJD, geb. te Rotterdam, 18-9-1909, won. te Hengelo, die het onderwerp: "Christendom en communisme" besprak. Te 20.05 werd de vergadering met een kort inleidend woord geopend door Jan Sake KROON, geb. te Weststellingwerf, 16-3-1909, predikant, wonend te Deventer.

Ds. STRIJD begon met de geschiedenis van de Christelijke Kerk en verhaalde van de profeten uit het Oude Testament, die bij tal van gelegenheden een waarschuwend woord hadden laten hooren t.a.v. de maatschappelijke toestanden, waarbij zij ook de hoogste standen en de heerschers niet hadden gespaard. "Zij waren aldus constructief revolutionair tewerk gegaan en, als het goed was, zou de kerk van heden nog zoo doen, want het Christendom was eigenlijk revolutionair, maar daarbij constructief" vervolgde spreker. "De kerk heeft echter door de eeuwen heen haar plicht verwaarloosd en stond altijd aan dien kant waar de meeste centen zaten. Zij heeft zich laf reactionair gedragen en heeft de arbeiders zelf laten zorgen voor de verbetering van hun levenspeil". Spreker gaf hiervan eenige voorbeelden en besloot dit deel van zijn rede met de opmerking dat de Christelijke kerk "het in alle opzichten verknoeid had en dat het niet stanging om zonder meer de communisten met een scheef oog aan te zien". Eerst moest de kerk zelf schuld belijden. De wereld moest Gods wegen gaan, anders kwam er van deze wereld niets terecht. Sprekend over de communisten, duidde spreker Rusland aan als te zijn geworden een mythe voor de rechtgeaarden communist. Hij las het beginselprogramma van de C.P.N. voor en verklaarde dat hij voor 100% achter dit programma stond, daar het communisme wilde naar een socialistische maatschappij, waar sociale rechtvaardigheid heerschte voor iedereen en waar het klasseverschil was weggenomen. Hij verklaarde dat hij geen lid was van de C.P.N. (en vond dat soms gelukkig en soms jammer), daar het communisme één groot gebrek had en dat was wel het vasthouden aan het dialectisch materialisme van Marx en Engels, -waarbij nog kwam de moraal van "het doel heiligt de middelen". In verband met het eerste besprak hij breedvoerig de onmogelijkheid van het communisme om zich te vernieuwen, zulks in tegenstelling met de Kerk, waar wel een doorbraak mogelijk was, en t.a.v. het tweede noemde hij enkele getallen van slachtoffers, die in Rusland doodgeschoten waren om het gestelde doel maar te kunnen bereiken. Ds. K. STRIJD hekeld in vele opzichten den vastenbrief van de R.K. Kerk, vooral t.a.v. het feit dat die Kerk de communisten de moraal: het doel heiligt de middelen, verweet, terwijl de R.K.

Kerk,

zelf een voorbeeld van die moraal zou zijn. Spreker beschreef verder de toestanden in Rusland voor de revolutie, en verhaalde welk een grootsche prestaties aldaar verricht waren en hoe de toestanden verbeterd waren. De voornaamste bron waaruit spreker zijn gegevens putte alsmede zijn kennis van het Russische communisme, bleek een boek te zijn van den Zwitserschen professor Fritz Lieb. Zooals spreker later bij het beantwoorden van vragen o.a. vertelde was deze professor nimmer zelf in Rusland geweest. Zijn rede over de Kerk en het communisme samenvattende, zeide spreker dat de Kerk niet bang was voor het communisme, maar hij betwijfelde het sterk of de kerk tegen het communisme eenig kans op succes zou hebben. Daarom moesten de Christenen weder, als de oude profeten, constructieve revolutionairen worden en als men op de fabriek of werkplaats een communist als medearbeider had, moest men dezen niet schuwen, maar met hem praten, dan kon men een hoop van hem leeren.

over

Nadat was gepauzeerd beantwoordde Ds. K. STALDIJN eenige schriftelijk gestelde vragen o.m. het onderwerp "gezinsleven in Rusland", terwijl voorts werd gevraagd waarom de vergadering niet met gebed was geopend, welke lectuur men moest lezen over Rusland, enz. Hij ging op deze vragen diep in en gaf een eenigszins idealistische beschrijving van het gezinsleven in Rusland. Spreker beval de aanwezigen aan om het boek van professor Lieb te koopen. Hij beschreef de karaktertrekken van dien professor en bleek goed op de hoogte te zijn van diens eigenaardigheden en huiselijke omstandigheden. Verder besprak hij een te HENGELLO gehouden debatvergadering met het communistische kamerlid Anthon Johannes KOEJEMANS, geb. te Rotterdam, 20-4-1903, won. te Amsterdam, en de antwoorden door den laatsten gegeven op eenige vragen door spreker gesteld. Hij roemde daarbij de eerlijkheid van KOEJEMANS.

De vergadering werd gesloten door Ds. KROL, die het evenals de spreker betreurde, dat op de vergadering geen communisten aanwezig waren.

Typ: MN.
Coll: deR/MB.

GEHEIM

OVERZICHT

RAPPORT

~~Terzake nevenstaand onderwerp heb ik, JOHANNES VAN STRAATEN, agent van politie der gemeente DEVENTER, de eereedelgestrengste beleefd het volgende te rapporteeren:~~

Verslag van een gehouden

~~Na daartoe bekomen opdracht heb ik, op 12 Maart 1947 een openbare vergadering bijgewoond van de Vereeniging van Vrijzinnig Hervormden te DEVENTER, welke vergadering werd gehouden in het gebouw dier vereeniging, Assenstraat 21, alhier. De vergadering werd bezocht door ongeveer 160 personen, zoo te zien afkomstig uit alle lagen der bevolking. Spreker was Ds. K. STRIJD, van HENGELO, over "Christendom en communisme" te 20.05 uur werd de vergadering met een kort inleidend woord geopend door JAN SAKÉ KROL, geboren te WESTSTELLINGWERF, 16 Maart 1909, van beroep predikant, wonende te DEVENTER, Twellosescheweg 28.~~

P/3080

~~Ds. STRIJD begon met de geschiedenis van de Christelijke Kerk en verhaalde van de Oud-Testamentische profeten, die bij tal van gelegenheden een waarschuwend woord hadden laten hooren t.a.v. de maatschappelijke toestanden, waarbij zij ook de hoogste standen en de heerschers niet hadden gespaard. "Zij waren aldus constructief revolutionnair tewerk gegaan en, als het goed was, zou de kerk van heden nog zoo doen, want het Christendom was eigenlijk revolutionnair, maar daarbij constructief". De kerk heeft echter door de eeuwen heen haar plicht verwaarloosd en stond altijd aan dien kant waar de meeste centen zaten, volgens spreker. Zij heeft zich laf reactionnair gedragen en heeft de arbeiders zelf laten zorgen voor de verbetering van haar levenspeil". Spreker gaf hierover eenige voorbeelden en besloot dit deel van zijn rede met op te merken dat de Christelijke kerk "het in alle opzichten verknoeid had en dat het niet aanging om zonder meer de communisten met een scheef oog aan te zien". Eerst moest de kerk zelf schuld belijden. De wereld moest Gods wegen gaan, anders kwam er van deze wereld niets terecht. Sprekend over de Communisten, duidde spreker Rusland aan als te zijn geworden een mythe voor den rechtgeaarden communist. Hij las het beginselprogramma van de C.P.N. voor en verklaarde dat hij voor 100% achter dit programma stond, daar het communisme wilde naar een socialistische maatschappij, waar sociale rechtvaardigheid heerschte voor iedereen en waar het klasseverschil was weggehomen. Hij verklaarde dat hij geen lid was van de C.P.N. (en vond dat soms gelukkig en soms jammer), daar het communisme één groot gebrek had en dat was wel het vasthouden aan het dialectisch materialisme van Marx en Engels, waarbij nog kwam de moraal van "het doel heiligt de middelen". In verband met het eerste besprak hij breedvoerig de onmogelijkheid van het communisme om zich te vernieuwen, zulks in tegenstelling met de Kerk, waar wel een doorbraak mogelijk was, en t.a.v. het tweede noemde hij enkele getallen van slachtoffers, van menschen die in Rusland doodgeschoten waren om het doel maar te bereiken. Hij bekelde echter in~~

L. Ds. Krijns Strijd, gch. te Rotterdam, 18-9-1909, woon. te

die helderheidsverp.

te vervolgde spreker

gordela

hummer

J. K. Strijd

A N

n Heer Commissaris van Politie, DEVENTER.

vele opzichten de vastenbrief van de R.K. Kerk, vooral t.a.v. het feit dat die Kerk de communisten de moraal: het doel heiligt de middelen, verweet, terwijl ^{de R.K. Kerk} die kerk zelf een voorbeeld is van die moraal. ^{van 1947} Spreker beschreef verder de toestanden van voor de revolutie, in Rusland en verhaalde welk een grootsche prestaties aldaar verricht waren en hoe de toestanden verbeterd waren. De voornaamste bron waaruit spreker zijn gegevens putte ^{afkomstig} zijn kennis van het Russische communisme, bleek een boek te zijn van den Zwitserschen professor Fritz Lieb. Zoals spreker later bij het beantwoorden van vragen o.a. vertelde was deze professor nimmer zelf in Rusland geweest. Zijn rede over de Kerk en het communisme samenvattende, zeide spreker dat de Kerk niet bang was voor het communisme, maar hij betwijfelde het sterk of de kerk tegen het communisme eenige kans op succes zou hebben. Daarom moesten de Christenen weder, als de oude profeten, constructieve revolutionairen worden en als men op de fabriek of werkplaats een communist als medearbeider had, moest men dezen niet schuwen, maar met hem praten, dan kon men een hoop van hem leeren.

"Rusland
onderzoek
(beschied)"

Uitsluit
trouw werd
gevoerd

Nadat ~~een pauze~~ ^{gepausend} was ~~gehouden~~ ^{gepausend} beantwoordde spreker ~~eenige~~ ^{de R.K. Kerk} schriftelijk gestelde vragen ^{over} onderwerpen als: "gezinsleven in Rusland," waarom de vergadering niet met gebed was geopend, welke lectuur men moest lezen over Rusland, enz.

idealistische Hij ging op deze vragen diep in en gaf een enigszins ~~XXXXX~~ ^{be-} beschrijving van het gezinsleven in Rusland. ^{en} beval de aanweziger aan om het boek van professor Lieb te kopen. Hij beschreef de karaktertrekken van dien professor en bleek goed op te hoogte te zijn van diens eigenaardigheden en huiselijke omstandigheden. Verder besprak hij een te HENGELÓ gehouden debatvergadering met het communistische kamerlid ~~KOBBEMANS~~ ^{KOBBEMANS} en de antwoorden door der laatste gegeven op eenige vragen door spreker gesteld ~~op die~~ ^{op die} vergadering. Hij roemde daarbij de eerlijkheid van ~~KOBBEMANS~~ ^{KOBBEMANS}.

H/501

De vergadering, ~~welke een ordelijk verloop had,~~ ^{was} werd gesloten door Ds. KROL, die het ~~met~~ ^{met} spreker betreurde, dat op de vergadering geen communisten aanwezig waren.

~~De rede van Ds. STIJLJÉ bevatte geen zinsneden van opruiende of beleedigende aard.~~

~~Waarvan door mij is opgemaakt, geteekend en gesloten, dit rapport, te DEVENTER, 13 Maart 1947.~~

(alt.)
L Antoon Johannes Koijemans, geb. te Rotterdam, 20-4-1903,
Wv. te Amsterdam.

Gezien en doorgezonden aan d

den Heer : Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst
Javastraat 68 te 's Gravenhage.

den Heer : Procureur Generaal fgd. Directeur van Politie
Bovenbeekstraat 21 te Arnhem.

Deventer, 13 Maart 1947.
De Commissaris van Politie,

(J. Bokma.)

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE, 30 December 1946.

Javastraat 68
Tel. { 111539
      { 112778

No. **B. 2642.**

Bijlagen: **000**

Dict.: **R.** Typ.: **Ditb.**

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: **Lezing Dr. K. Strijd.**

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 9 December 1946 te Hengelo (O.) gehouden lezing over "Kerk en Communisme", naar den inhoud waarvan ik uge verzijk.

aan

Den Heer Hoofdcommissaris van Politie te

**Rotterdam
Postbus
200 Haag
Utrecht
Groningen**

**DEZELFDE VAN DEN CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST**

**voor doen i
de Luitenant-Dienst,
o/l.**

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Leke van Lasse.

GEHEIM.

VERSLAG van een op Maandag 9 December 1946 door Ds. K. Strijd te Hengelo (O.) gehouden lezing over "Kerk en Communisme" in de Groote Kerk van de Nederlandsch Hervormde gemeente te Hengelo (O.) Aanwezig waren ongeveer 1000 personen.

Als sprekers traden op : K. Strijd, predikant te Hengelo (O.) en L.J.R. Wiering, bestuurslid van de C.P.N. te Hengelo (O.)

De Strijd sprak er zijn voldoening over uit, dat het publiek in zoo grooten getale was opgekomen om dit wel zeer actueele onderwerp "Kerk en Communisme" aan te hooren. Spreker noemde het Communisme een wereldprobleem en niet vergeten moest worden, dat 10 % van de Nederlandsche Bevolking te kennen had gegeven, dat zij het communisme wenschten.

Onder Kerk verstond spreker de levende Kerk, die in de wereld staat als een constructieve, revolutionnaire werkelijkheid. Hij wilde deze Kerk in zijn lezing confronteeren met het levende communisme, dat voor een deel verwerkt is in het Russische communisme. Spreker wenschte dit zoo eerlijk mogelijk te doen en met de kennis welke hij bezat.

Vervolgens gaf hij een historisch overzicht van de toestanden in Rusland tijdens het czaristische regime en de ontwikkelingsgang van het communisme na de omverwerping van dat regime. De houding van de kerk schilderde spreker daarbij als laf en karakterloos in het toenmalige Rusland. Hij zeide zich best te kunnen begrijpen, dat de slagzin "Godsdienst is opium voor het volk" opgang deed. Dat in 1917 al het kerkelijk grondbezit werd geconfiscceerd had de kerk aan haar eigen houding te danken.

Spreker omschreef vervolgens de figuur van Lenin, die een groote verandering in het communisme bracht. Een zijner stelregels was, dat zedelijk goed is alles, wat bevorderlijk is voor de vernietiging van de oude maatschappij. Door het toepassen van deze stelregel, hetgeen, volgens spreker, overeenkwam met de stelregel "het doel heiligt de middelen" was een golf van ollende losgebarsten. Niet om gruwelverhalen naar voren te brengen, doch om aan te toonen, wat dit beteekende, noemde spreker als voorbeeld, dat gedurende zes jaren 1000 menschen per dag waren geexecuteerd "In 1921 was een opstand gekomen, waarbij Lenin een zwenking moest maken. De staat bleef echter de commandoposten bezetten. Lenin was de gids voor het practische communisme en de man, die Rusland op weg hielp. Stalin daarentegen kan als bouwer van Rusland worden genoemd. Van hem gaat de dynamische kracht uit, die het Russische volk de afgelopen jaren bezielde. De nieuwe grondwet van 1936 bracht een groote verandering in Rusland. Dit is een grondwet, zooals de Westersche democratieën die kennen, echter met dit groote verschil, dat in Rusland maar één partij mogelijk is. Dit is begrijpelijk, als wij de redeneering volgen, dat met het wegvallen van de belangenverschillen, van den klassenstrijd dus, ook de meeningsverschillen verdwenen zijn. De reeds genoemde stel-

regel van Lenin toepassend was het mogelijk om in 1939 een non-agressiepact te sluiten, want dit pact diende het Russische doel, namelijk het hebben van de vrije hand in de Baltische staten. Tijdens den oorlog kwam er een wending in Rusland. Het kreeg als alle landen, imperialistische bedoelingen, het werd door en door militairistisch. Men wordt ook verdraagzamer jegens de kerk. Dit alles geschiedt ook vanuit de stelregel, dat het doel de middelen heiligt".

Spreker kon zich sociaal-economisch met communisme vereenigen. Ideologisch echter niet, daar onder het communisme geen sprake was van een vrije meeningsuiting. Hierdoor kon van een werkelijke democratie ook geen sprake zijn.

Spreker haalde tot slot een viertal punten aan, waarin hij zich uitsprak tegen het communisme en voor de democratie, t.w. : De mensch is meer dan een natuur wezen en een maatschappelijk wezen. Hij heeft ook zedelijke en natuurlijke behoeften, reden waarom spreker tegen het dialectisch materialisme is. Het verschil tusschen communisme en nationaalsocialisme is slechts daarin gelegen, dat het nationaal socialisme nimmer het kapitalisme heeft bestreden. Overigens kwam z.i. de structuur vrijwel overeen.

Ten derde het volstrekt ondemocratische van het communisme en ten vierde wilde spreker een oproep richten aan de Kerk en de democratie met de waarschuwing, dat als men niet bereikt, wat het communisme heeft bereikt in Rusland, men het communisme vasten voet geeft. Het communisme diende, de wind uit de zeilen te worden genomen.

Spreker deelde vervolgens mede, dat hij zich tot het bestuur van de C.P.N. gewend had om die na de door hem gehouden lezing in de gelegenheid te stellen een wederwoord te spreken. Ook wenschte spreker schriftelijke vragen te beantwoorden, zoo deze ingediend werden.

Na eenigen tijd te hebben gepauzeerd beantwoordde Ds. Strijd verschillende gestelde vragen, welke kennelijk in hoofdzaak van communistische zijde waren ingediend.

Aangevoerd werd onder andere, dat Rusland thans militairistisch was om het kapitalisme te bestrijden. Spreker beantwoordde die vraag, dat ook dit militairisme was ontstaan volgens de stelregel van Lenin. Spreker keurde dan ook het militairisme principieel af. Hij bracht daarbij ook in herinnering, dat in onzen democratischen staat de mogelijkheid bestond om principieel dienst te weigeren op grond van de Dienstweigeringswet 1923. Hij achtte de onderzoeken in deze serieus en naar hij van verschillende jongens vernomen had, waren zij in alle opzichten correct te woord gestaan door de bestaande Commissie.

Voorts werd gevraagd, waarom men voor de militairen "De Waarheid" had kunnen verbieden. Vragers noemde dit ondemocratisch.

Spreker was het er mee eens, dat dit ondemocratisch was. Hij erkende, dat ook in de democratische landen dictatoriale macht

gebruikt werd. Dit was vooral het geval tijdens een oorlog en in een naoorlogs tijdperk. Spreker was er voor, dat ook een militair op democratische wijze van alle lectuur inzage kon krijgen. Spreker meende echter, dat in deze ook een voorlichtende taak van de Kerk was weggelegd.

Na de beantwoording van diverse vragen gaf Ds. Strijd vervolgens aan den bekenden communist L.J.R. Wiering de gelegenheid om ongeveer 10 à 15 minuten het woord te voeren. Op uitnodiging van Ds. Strijd betrad Wiering daarna de kansel.

Wiering voerde aan, dat hij niet in 10 minuten kon beantwoorden wat door Ds. Strijd in een lezing van 1 1/2 uur was aangevoerd. Hij noodigde deze echter uit tot een openbare debatavond, waarbij aan beide sprekers gelijke tijd gegeven zou worden, zoodat pro en contra naar voren gebracht kon worden. Na de stelregels van Marx en Engels in het kort naar voren te hebben gebracht, zei spreker, dat het kapitalisme niet in staat was gebleken, ook niet in Nederland, om tot een werkelijken wederopbouw te komen. In de landen, die onder communistischen invloed staan was dit wel het geval. Spreker noemde de ideologie niet belangrijk. Met droomen en bidden kon men niet komen tot bestrijding van het door en door "verrot kapitalisme". Spreker vroeg zich af of het Christendom door alle eeuwen geslapen had.

De stelregel : "Hebt U naast lief als U zelf" moest niet alleen in de kerk bestaan maar ook in het leven.

Het geloof was een kwestie, welke geheel buiten de politieke opvattingen moest blijven. Het communisme trachtte de sociale en economische problemen op te lossen in den geest van het Christendom en als zoodanig kon een Christen ook communist zijn. Het communisme streeft naar een nieuwe wereld, gegrondvest op naastenliefde.

Ds. Strijd beantwoordde spreker door te zeggen, dat hij dezen dankbaar was voor de uitnodiging om te komen spreken op deze bijeenkomst. Hij onderschreef de critiek welke Wiering uitgeoeffend had over den opbouw in Nederland. Dit nam echter niet weg, dat een opbouw als spreker bedoeld had in andere landen gepaard ging met een practische vervolging van de Roomsche Katholieke Kerk. Ds. Strijd was het er mee eens, dat men niet alleen met droomen en bidden er kwam maar met werken. Het Christendom was volgens Ds. Strijd nu eerst levend geworden door haar strijd tegen het nationaal-socialisme. De Kerk had eerder moeten spreken. Hij herhaalde vervolgens de stelregel van Lenin, welke hij ten sterkste afkeurde. Een Christen diende een voorbeeld te zijn voor de maatschappij. Het Christendom had een plooi in de wereld gestreken. Ieder Christen wilde hij vragen : "wat doet Gij ?".

Ds. Strijd beëindigde hiermede zijn rede, waarop de aanwezigen daarna rustig uiteen gingen. De sprekers hadden een aandachtig gehoor.

Onder de aanwezigen bevonden zich een 40-tal communisten, waaron-

der eenige bestuursleden van de G.P.N. ("De Waarheid"). Deze hadden kennelijk volgens afspraak buiten de kerk op elkaar gewacht.

Personalia Wiering :

LOUWRENS JACOBUS REINIER WIERING, geb. te Rotterdam, 22-6-1915, electro-technicus, wonende te Hengelo (O.), Deurningerweg 49.

Personalia Ds. Strijd :

Krijn STRIJD, geboren te Rotterdam 18 September 1909, wonende te Hengelo (O.), Deldenerstraat 110. Hij is predikant van de (vrijzinnig) Hervormde Kerk. Hij is voorstander van de Partij van den Arbeid. Hij werd tijdens de bezetting gegijzeld. Over het algemeen is hij zeer populair. Hij hield meerdere lezingen en sprak zich uit tegen het militarisme. Hij is lid van de vereniging "Kerk en Vrede."
